

Diskusjonsnotat: Ett opptak til master i statsvitenskap

Fra: AU

Til: Programrådet

Dato: 8. desember 2008

1. Hvorfor ett opptak?

Instituttet skal sikre at studieprogrammene våre er så gode og attraktive som mulig innenfor de ressursrammene som finnes. Når det gjelder masterprogrammet i statsvitenskap er det ikke minst tre forhold som slår fordelaktig ut sammenlignet med andre statsvitenskapsprogrammer nasjonalt og internasjonalt.

(1) For det første gis det en bredt anlagt, solid metodeundervisning. Det er få andre som kan skilte med et så omfattende, obligatorisk metodeopplegg med både kvalitative og kvantitative komponenter. Dette gjør at våre kandidater får en svært god analytisk kompetanse, noe som er med på å forklare fagets suksess på arbeidsmarkedet.

(2) Vårt masterprogram har en mer omfattende kurskomponent enn det som er typisk for tilsvarende programmer andre steder i landet, men vel å merke *uten* at masteroppgavene er mindre omfattende enn masteroppgavene ved andre statsvitenskapsinstitusjoner (annet enn i antall studiepoeng). Dette er med på å sikre at masteroppgavene jevnt over får en god teoretisk forankring. Det sikrer også at våre kandidater opparbeider gode kunnskaper på området de fordyper seg i.

(3) Vårt masterprogram kjennetegnes også ved en unik faglig bredde, med stor grad av valgfrihet for studentene når det gjelder emner å fordype seg i. Et stort emnetilbud med høy grad av valgfrihet er et konkurransefortrinn som vil øke i betydning etter hvert som konkurransen om gode søkere til masterprogrammet øker. (Ved opptaket H08 hadde et klart flertall av de som ble tatt opp til masterprogrammet *ikke* bakgrunn fra vårt eget bachelorprogram.)

Instituttets økonomiske situasjon og andre ressursmessige begrensninger gjør det vanskelig å opprettholde et så omfattende emnetilbud på masternivå som vi har vært vant til (jf. punkt 3 ovenfor). Samtidig er et stort emnetilbud og stor valgfrihet noe som er viktig - og som blir stadig viktigere - i den konkurransesituasjonen vi befinner oss i. Den *strategiske utfordringen* som instituttet står overfor i dagens situasjon med mer begrensede ressurser er derfor: *Kan studieopplegget justeres eller reorganiseres på en slik måte at et bredt emnetilbud og stor*

valgfrihet opprettholdes (jf. punkt 3 ovenfor), men uten at en på noen måte svekker den analytisk/metodiske (jf. punkt 1 ovenfor) og annen kompetanse til kandidatene vi uteksaminerer? Det mest nærliggende svaret på denne utfordringen er trolig å gå over til ett masteropptak i året, men ellers opprettholde hovedtrekkene i den eksisterende studieordningen (alternativene A og B nedenfor anskueliggjør to varianter av dette).

Samtidig bør det føyes til at det er flere grunner til å vurdere å gå over til ett årlig opptak til mastergraden i statsvitenskap. Med den økte struktureringen av bachelorprogrammene ved UiO og andre læresteder har vi tiltagende forskjeller mellom de som søker opptak om høsten (flere og bedre) og de som søker opptak om våren (færre og dårligere). Det gjør at det karaktermessig nå er lettere å komme inn om våren enn om høsten selv om opptaksrammen er en god del lavere ved våropptaket. Dette er en uheldig forskjellsbehandling.

Alle andre institutter ved SV-fakultetet har nå en ordning med kun ett årlig opptak til masterstudiene. Det er vanskelig å se gode grunner til at ISV skal ha en annen ordning. Det er ikke ubetydelige administrative kostnader knyttet til selve opptaket, og disse vil reduseres ved gjennomføring av bare ett opptak. Vi vil selvsagt også bare trenge å oppnevne opptakskomiteé én gang.

Ett masteropptak vil innebære en vesentlig effektivisering på undervisningssiden uten at det vil gå på bekostning av den faglige og pedagogiske kvaliteten. Det totale antallet kurs per år kan reduseres, og gjennomsnittlig antall studenter per kurs blir dermed økt. Instituttet vil tilby flest valgfrie masteremner i vårsemesteret. Begge modellene nedenfor forutsetter imidlertid at det gis valgfrie kurs i fire bolker, mot dagens seks. (Forskjellen er at modell A fordeler disse med tre i vårsemester og ett i høstsemesteret. Modell B fordeler disse med to bolker både vår og høst.) Metodeundervisningen vil bli gjennomført én gang i året, noe som fortrinnsvis representerer en innsparing på forelesningssiden, enten instituttet opprettholder et enhetlig metodeemne på 30 sp (modell A) eller fortar en modulisering av det (modell B). I dag er det samlede overskuddet på ansattes timeregnskap på rundt 4.500 timer (dvs. 5 hele undervisningsårsverk for faste vitenskapelige stillinger); undervisningstilbudet er større enn disponible ressurser tilsier.

Gjennomføringsprosenten på masterstudiet har økt ganske dramatisk de siste årene. H08 fullførte 29 prosent av de som ble tatt opp V07 (dvs. hele studieløpet). Tilsvarende tall for noen tidligere semestre er 47 prosent V08 (de som startet H06), 43 prosent V07 (de som startet H05) og 15 prosent H06 (de som startet V05). I evalueringsrapporten Carl Henrik Knutsen utarbeidet i april 2007 på grunnlag av fremdriftsrapporter, sluttrapporter og annet materiale fremgikk følgende om masteroppgavedelen av studiet isolert: "Studenter som har det kortere høstsemesteret som innleveringssemester har en lavere sannsynlighet for å få levert oppgaven til normert tid, selv om de i gjennomsnitt i vårt datamateriale har bedre progresjon i det første

semesteret (som er et vårsemester)." (s. 9) Litt senere påpekes: "Studenter som både har hatt god progresjon i første semester, og som har anledning til å jobbe fulltid med oppgaven i andre semester, leverer i tide med svært høy sannsynlighet. Det gjelder spesielt hvis innleveringssemesteret er et vårsemester." (s. 9)

Ett opptak i året gir større studentkull hver høst (120 studenter, mot om lag 70 (høst) pluss 50 (vår) i dag). Det kan representere en utfordring, særlig for metodeundervisningen. På den annen side vil vi kunne få en tydeligere forskjell mellom kullene når de starter med et års mellomrom. Kullfølelsen kan altså bli vel så god i et system med ett opptak.

2. Organiseringen av studiet

Konsekvensene av begge modellene er at undervisningen på sett og vis konsentreres, og alle tiltak eller typer av tilbud trenger ikke å gis like ofte. Det åpner muligheten for å redusere antall emner, samtidig som bredden i tilbudet opprettholdes. Koordineringen mht. fordeling mellom emner, engelske emner, europarelevante emner, og muligheten for spesialiseringer blir lettere siden det blir lettere å gi tilbud innenfor et felt når det er færre bolker eller semestre undervisningen skal fordeles over. I begge modeller slipper vi problemet med at designseminaret går samtidig med valgfrie kurs. Dette har vært et problem, hvor studentene blir oppfordret til ikke å ta kurs i første bolke i tredje semester selv om deres faglige interesse tilsier et slikt valg. (I noen semestre har det vært et designseminar i andre bolke i tillegg til de som går i første bolke for å avhjelpe problemet.)

Poenget med ett opptak er altså at vi kan konsentrere undervisningen i de respektive semestrene (vår og høst). Vi ser to akser denne konsentrasjonen kan gjøres langs: semester eller undervisningsperiode (bolke). Modell A skisserer en organisering langs semestre (dvs. at dagens studieordning opprettholdes helt uforandret), mens modell B er lagt opp med en konsentrasjon langs bolkene.

Modell A (ett opptak innenfor eksisterende studieordning)

I tabellen nedenfor skisseres instituttets nåværende studieordning. Det er fullt mulig å gjennomføre ett masteropptak i året, men ellers beholde *nøyaktig* samme studieordning som i dag. Med ett opptak vil denne modellen føre til at relativt få vil "slippe til" med valgfrie masteremner i høstsemester, i og med at de aller fleste av disse emnene vil gå om våren. Sett fra studentenes side, vil de (1) få økt menyen av kurs de kan velge fra ganske markant (og det

blir lettere for oss å tilby ”studieretninger”), men (2) det vil ha noe større konsekvenser å komme på etterskudd eller komme i utakt med kullet (uheldig for noen studenter, men kan ha disiplinerende effekt i forhold til gjennomstrømning).

Dagens studieordning

4. semester (vår)	Masteroppgave			Veil.sem.
3. semester (høst)	Designseminar	Valgfritt emne		Veil.sem.
2. semester (vår)	Valgfritt emne	Valgfritt emne	Valgfritt emne	
1. semester (høst)	Metode			
Modell A	1. bolk (10 sp)	2. bolk (10 sp)	3. bolk (10 sp)	

Ved et opplegg som dette vil vi unngå (1) å innføre ny studieordning, (2) unngå administrativt krevende overgangsordninger, og (3) det holder å kun vedta at det skal være ett opptak i året (resten tas i løpende behandling av undervisningsplanleggingen). Det vil være mange administrative fordeler med dette opplegget.

I denne modellen er organiseringen av metodeundervisningen uendret, selv om det selvsagt vil være langt flere studenter samtidig på dette kurset. Det er ingen ting i veien for å moduliserer metodeemnet innenfor modell A (eksisterende studieordning) dersom det er ønskelig.

Sett fra instituttets side blir det undervisningstilbudet som må gis ulikt i høst- og vårsemester, slik de to tabellene nedenfor anskueliggjør:

HØSTSEMESTER

1. periode	METODE STV4020 30 sp	6-8 Designseminarer (områder + tematisk/metodeinndelt)
2. periode		6-8 Valgfrie masteremner
3. periode		(Ikke emner — selv om det er mulig å fordele høstens emner på både periode 2 og 3)

VÅRSEMESTER

1. periode	6-8 Valgfrie masteremner
2. periode	6-8 Valgfrie masteremner
3. periode	6-8 Valgfrie masteremner

Modell B (ny studieordning med modulisert metodeemne)

Den modellen som her skal skisseres innebærer at metodekurset moduliseres, enten i et emne på 20 sp og et emne på 10 sp, eller i tre emner på 10 sp hver, hvorav to gis i første semester (høst) og ett gis i 2. semester om våren. De to metodeemnene om høsten låses til 1. og 2. undervisningsbolk. Studentene tar så ett valgfritt kurs i 3. bolk i første semester. I andre semester gis den siste tredjedelen av metodekurset i første bolk, mens studentene tar to valgfrie kurs i andre og tredje bolk. I tredje semester tar alle designseminaret i den første bolken, siste valgfrie emne i andre bolk og masteroppgave og det individuelle veiledningsseminaret plasseres som i dag i tredje bolk. Fjerde semester er uforandret. Dette gir følgende modell:

Ny studieordning med modulisert metodeemne.

4. semester (vår)	Masteroppgave			Veil.sem.
3. semester (høst)	Designseminar	Valgfritt emne		Veil.sem.
2. semester (vår)	Metode III	Valgfritt emne	Valgfritt emne	
1. semester (høst)	Metode I	Metode II	Valgfritt emne	
Modell B	1. bolk (10 sp)	2. bolk (10 sp)	3. bolk (10 sp)	

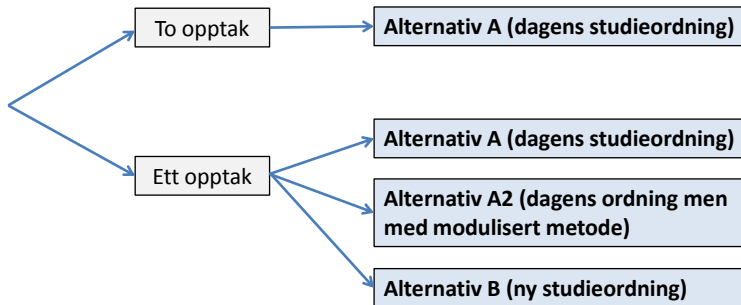
Valgfrie emner gis nå bare i 2. og 3. undervisningsperiode (bolk). Belastningen på de valgfrie emnene blir lik mellom vår og høst. Studentene skal ta to valgfrie kurs om høsten og to om våren. Kullfølelsen vil øke siden de også tar et obligatorisk felles metodeemne i 2. semester.

Når det gjelder metodekurset krever denne modellen en viss omorganisering. Det kan imidlertid argumenteres for at det er en fordel at vi myker opp metodeundervisningen i første semesteret noe, samtidig kan det være en fordel at metodekurset strekker seg litt inn i programmet, slik at vi unngår at den oppfatningen fester seg at metode er noe man driver med i

første semester og så er man ferdig med det. Det kan også bli noe lettere å integrere metode og andre emner når det gis litt om hverandre. En modulisering av metodekurset kan være fornuftig uansett valg av modell. I dag er 30 studiepoeng 'tapt' dersom en student ikke fullfører stv-4020. For en del studenter kan det være en fordel å bryte dette opp i tre eksamener. Da er det også lettere å ta opp igjen i 3. semester den delen man ikke fullførte i første semester. I modell B ligger det til rette for en videreutvikling av metodekurset i retning av å se de to første delene som innføring og Metode III som en obligatorisk videreføringsdel. Her kunne vi ha større vekt på seminarer og egenaktivitet og åpne for et innslag av valgfrihet mellom ulike metodespesialiseringer. Dette ville gjøre det mulig å tilby en mer variert meny, både mht. type metode, men også når det gjelder hvor avansert metode vi underviser. Det har vært en enorm utvikling i samfunnsvitenskapelig metode i de siste ti-femten årene. Dagens situasjon hvor alle skal lære alt setter sterke føringer på hvor langt man kan gå i de enkelte metoderetningene. Et innslag av valgfrihet i Metode III modulen vil gjøre dette mulig. Om en vil kan en vurdere om ikke også designseminarene kunne organiseres i forlengelsen av denne metodespesialiseringen snarere enn langs fagdelene som i dag. Det kan virke noe underlig å gi inntrykk av at designet på en masteroppgave i IP er forskjellig fra designet på en oppgave i KP eller OPA. Å organisere designseminarene ut fra metodespesialisering vil potensielt også styrke metodens plass i masteroppgavene.

Modell B skaper utfordringer for utvekslingsstudenter, både utreisende og innreisende, siden den innebærer obligatoriske emner i alle semestre. Dersom man utvikler Metode III som skissert i forrige avsnitt kan en løsning være at man gir enkelte 'oppsamlings'-seminarer som dekker dette også i 3. semester. Alternativt må utreisende studenter forventes å ta noe metode ute. Når det gjelder innreisende studenter er en løsning at de tar Metode III. Utvikles dette emnet som skissert over er det ingen ting i veien for at vi har enkelte grupper som undervises på engelsk. Alternativt vil de måtte følge to valgfrie emner i samme bolk.

Den aller viktigste fordel med denne modellen sammenlignet med modell A er at sannsynligheten for at den enkelte student får tatt et ønsket emne faktisk øker! I denne modellen er de valgfrie emnene fordelt over tre semestre istedenfor som i dag over to semestre. Dermed er en student sikret å kunne ta alle emner som gis hvert tredje semester. Dette gjør det mulig å begrense hyppigheten i tilbudet av samme emne. Vi kan faktisk innføre en hovedregel som tilsier at ingen emner kan gis hyppigere enn hvert tredje semester, uten at dette forringer studentenes mulighet til å ta emnet.

3. Avslutning

Den økonomiske situasjonen instituttet befinner seg i gjør det vanskelig å opprettholde to masteropptak i året uten å redusere studietilbudet. Skal en opprettholde to opptak, må valgfriheten når det gjelder valgfrie masteremner bli mindre. Det er uheldig for studentene. Og det vil gjøre masterprogrammet mindre attraktivt, og trolig svekke søkningen til programmet over tid.

En ordning med ett masteropptak i året kan utformes på mange måter. Ovenfor er det skissert to hovedmodeller. Den ene innebærer at det ikke gjøres noe med studieordningen (alternativ A). Dette er selvsagt den enkleste ordningen å implementere. Den andre ordningen (alternativ B) forutsetter en oppdeling/modulisering av metodekurset og en endring av studieordningen.

Figuren på forrige side anskueliggjør valgmulighetene som er nevnt, inkludert en mellomløsning der eksisterende studieordning beholdes men med modulisert metodeemne (benevnt alternativ A2). På sidene som følger finnes litt statistisk bakgrunnsmateriale for diskusjonen.

VEDLEGG

Opptakstall H04 til H08.

SEMESTER	ANTALL SØKERE	ANTALL TATT OPP	POENGGRENSE
H-04	217	62	63,8
V-05	136	55	63,4
H-05	186	64	63,5
V-06	115	54	63,2
H-06	173	55	63,3
V-07	86	42	63,0
H-07	192	77	63,3
V-08	86	52	63,0
H-08	192	71	63,3

Gjennomføring av masterstudiet på normert tid.

SEMESTER	HELE MASTERSTUDIET PÅ NORMERT TID (ikke tatt hensyn til permisjoner o.l.)	MASTEROPPGAVEN PÅ NORMERT TID (ikke tatt hensyn til permisjoner o.l.)
H-05	18 % (opptak V-04)	---
V-06	33 % (opptak H-04)	63 % (veileder H-05)
H-06	15 % (opptak V-05)	35 % (veileder V-06)
V-07	43 % (opptak H-05)	50 % (veileder H-06)
H-07	35 % (opptak V-06)	46 % (veileder V-07)
V-08	47 % (opptak H-06)	78 % (veileder H-07)
H-08	29 % (opptak V-07) ¹⁾	39 % (veileder V-08) ¹⁾

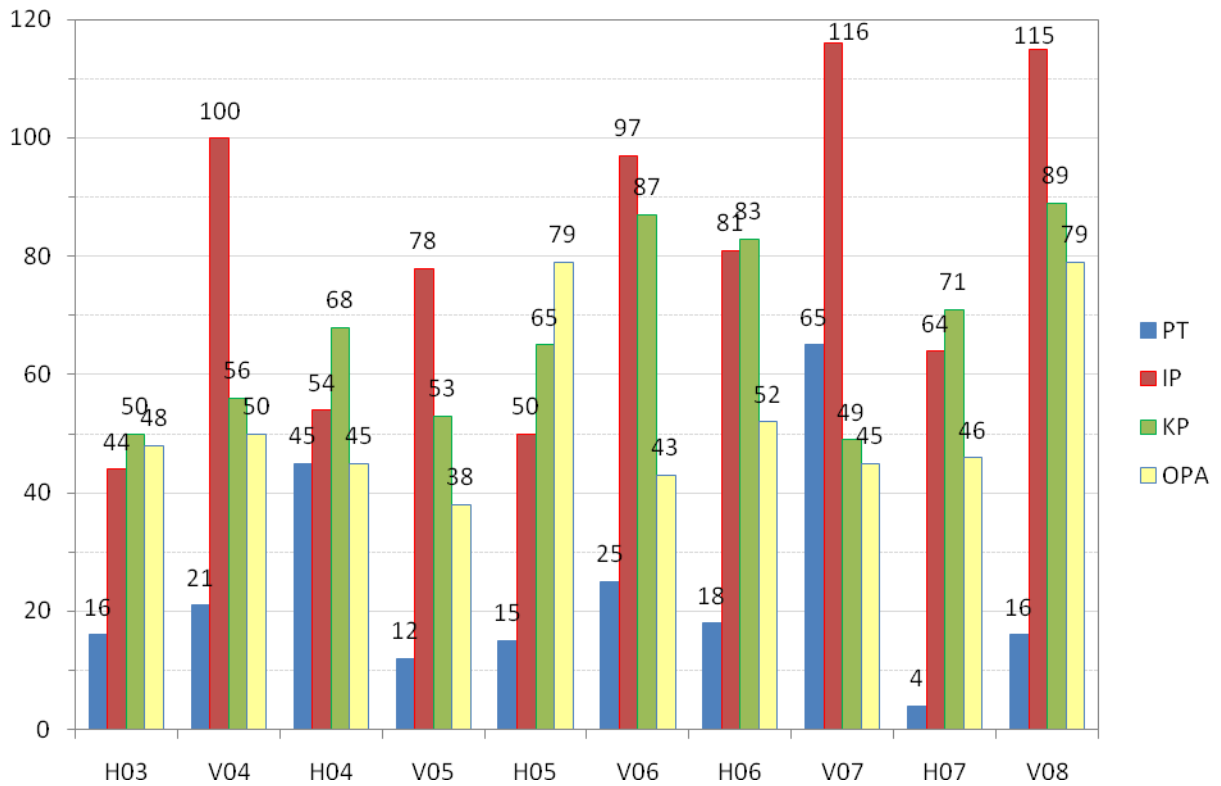
¹⁾ Foreløpig tall.

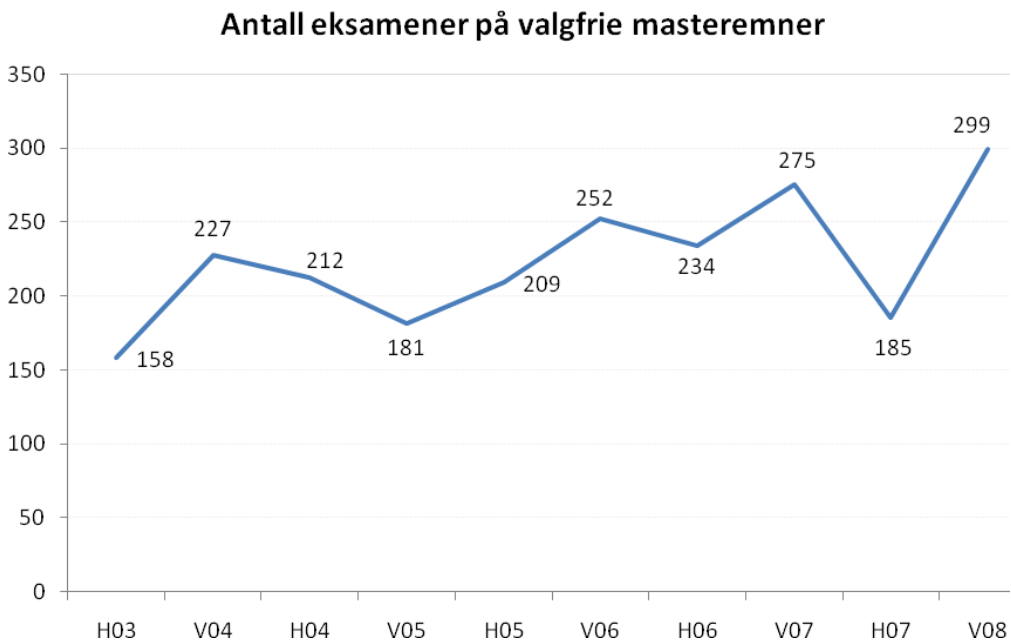
Antall beståtte eksamener på masteremner V07-V08

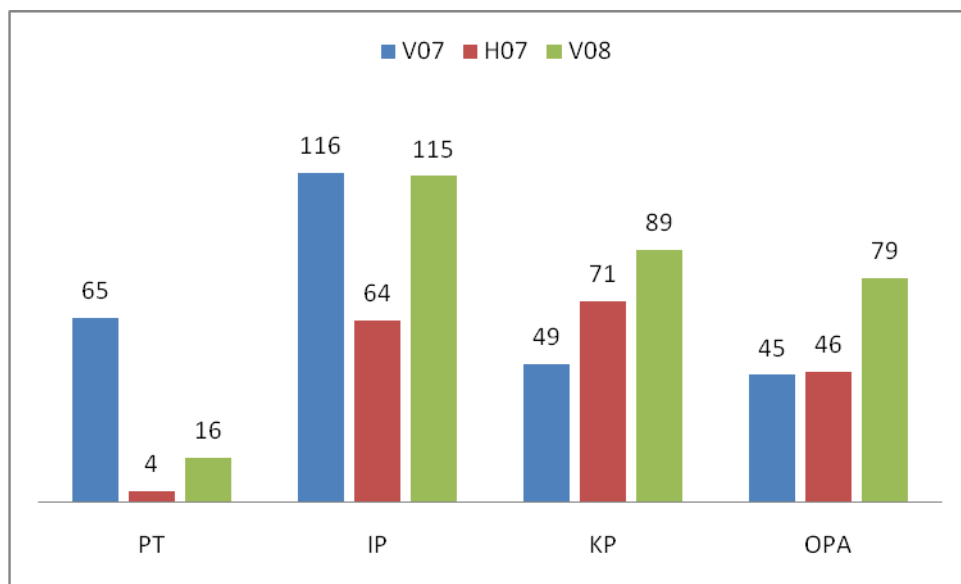
(Blåtonene indikerer de ulike undervisningsperiodene.)

V07		H07		V08	
Emnekode	Antall bestått	Emnekode	Antall bestått	Emnekode	Antall bestått
SUM	275		(u/St. Pbrg) 185		299
Snitt pr. emne	19,6		14,2		19,9
STV4158B	7	STV4228B	11	STV4107B	5
STV4159B	40	STV4324B	31	STV4224B	28
STV4224B	26	STV4430B	11	STV4314B	9
STV4327B	6	<i>Sum 1. periode</i>	53	STV4348B	20
STV4445B	17	STV4230B	20	STV4423B	10
<i>Sum 1. periode</i>	96	STV4282B	22	STV4445B	37
STV4104B	18	STV4321B	21	<i>Sum 1. periode</i>	109
STV4225B	58	STV4407B	13	STV4103B	11
STV4312B	3	STV4429B	12	STV4284B	23
STV4448B	18	<i>Sum 2. periode</i>	88	STV4311B	8
<i>Sum 2. periode</i>	97	STV4102B	4	STV4347B	43
STV4214B	10	STV4287B	11	STV4401B	14
STV4258B	22	STV4333B	6	<i>Sum 2. periode</i>	99
STV4308B	11	STV4344B	13	STV4225B	42
STV4344B	29	STV4406B	10	STV4283B	22
STV4452B	10	<i>Sum 3. periode</i>	44	STV4305B	9
<i>Sum 3. periode</i>	82	TOTALT (u/St. Petersburg)	185	STV4448B	18
TOTALT	275			<i>Sum 3. periode</i>	91
		STV4336 (St. P.)	6	TOTALT	299
		STV4337 (St. P.)	9		
		TOTALT (inkl. St. Petersburg)	200		

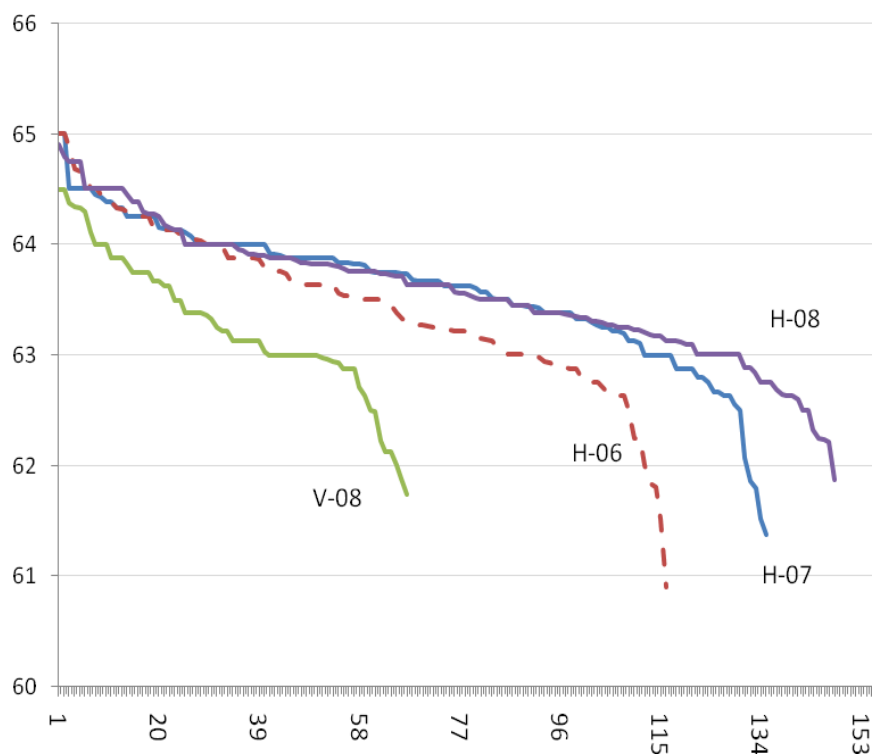

Figuren viser antall eksamener på valgfrie masteremner fordelt på semester og område.

Figuren viser antall eksamener på valgfrie masteremner fordelt på område og semester (samme tall som ovenfor).

Søkere til masterprogrammet i statsvitenskap rangert etter opptakskarakterer (der 65 er en ren A i snitt, 64 er en ren B i snitt, osv. på den vertikale akse), mens antallet studenter fremgår av den horisontale akse). Utvalgte semestre.